

01.01.2022

Plan for godt og trygt barnehagemiljø

Vågan kommune

Anne Lise Eidissen
VÅGAN KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Innl

edning	3
Hva er krenkede adferd?	3
Forebygging	4
Samarbeid mellom barnehage og hjem.....	5
Avdekking	5
Handlingsplikt Aktivitetsplikt.....	5
Våre rutiner for forebygging av mobbing og krenkende atferd.....	6
Tiltak ved krenkende adferd.....	7
Tiltak ved mobbing/hypping krenkende atferd:	8
Lovverk og sentrale føringer	9
Vedlegg:	9
• Notat vedrørende krenkende atferd/mobbing i barnehagen	9
• Observasjonslogg	9
• Tiltaksplan når mobbing eller krenkende atferd skjer.....	9
• Referat fra møte vedrørende mobbing/krenkende atferd.....	9
• Bekreftelse på at foreldre har lest handlingsplanen mot mobbing	9
• Utviklingsplan for enkeltbarn	9

Innledning

Denne planen skal være et redskap som alle ansatte i våre barnehager jobber aktivt med i hverdagen.

Planen viser hvordan barnehagene i vågan skal jobber med det psykososiale miljøet i barnehagen, hvordan de ansatte styrkes i arbeidet med inkludering og forebygging av utenforskap i barnehagen.

I Vågan kommune skal vi jobbe tverrfaglig med tanke for barnet og hvordan gi det enkelte barn et best mulig barnehagetilbud som fremmer lek, læring og utvikling. I enkelte saker er det å ha jevnlig samarbeid med helsestasjonen, PPT, habilitering, fysioterapi, barnevernet og andre spesialinstanser.

Barnehageloven §§ 41, 42 og 42 stiller klare forventinger til barnehagens forpliktelser for å skape et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Barnehageloven §1 Formål

Barnehagene skal i samarbeid og forståelse med hjemmet. ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.....

Videre sier lovparagrafen i ledd 3:

Barnehage skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Rammeplan for barnehager sier at Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena og skal handle raskt og ta de grep som er nødvendig for at eventuell mobbing opphører.

Styrer har det overordnede ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehagen. Styrer og resten av personalet skal forhindre og stoppe mobbing og krenkende atferd når dette skjer.

Vi legger vekt på at:

- Det arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med barnas barnehagemiljø
- Barnehagen, støttetjenester som f.eks. PPT, helsestasjon og foreldre, samarbeider om det forebyggende og holdningsskapende arbeidet
- Alle ansatte i barnehagen har en handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de får kunnskap eller mistanke om at et barn blir utsatt for krenkende atferd

Hva er krenkede adferd?

Barnehagene i Vågan kommune har valgt å definer mobbing og krenkede adferd i barnehagen på følgende måte:

Ord eller handlinger begått av barn eller voksen, som oppleves negative eller sårende av andre. Hendelser som gjør at barn ikke opplever å være en betydningsfull person for felleskapet.

Eks på krenkende adferd:

- Uønsket fysisk kontakt, utskjelling, negativt kroppsspråk, blikk eller utestenging
- Negative ytringer om **personlighet**, kjønn, utseende, nasjonal eller etnisk opprinnelse, religion eller funksjonsmening **mm.**

Forebygging

En tydelige og omsorgsfull voksen er modell for barns møte med andre. Når barn ikke får til lek og samspill med andre barn, trenger de hjelp av voksne. Noen barn strever mer enn andre. Relasjonen mellom barn og voksne er sentral i arbeidet mot krenkelser og mobbing i barnehagen. De voksnes forståelse av barn og barns atferd er grunnlaget for om voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, og det er de voksnes holdninger som ligger til grunn for de handlinger som utføres.

For å skape en barnehage fri for krenkelser og mobbing må barnehagen ha tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av de voksne rundt barna. Dette skal barnehagen jobbe med på følgende måte:

- forebygging fra barnehagemyndigheten på kommunalt nivå i form av jevnlig kurs, fagdager o.l. for både kommunale og private barnehager
- videreføring av skole- og barnehageprogrammet «De utrolige årene» (DUÅ)
- voksne som legger til rette for en god start for det enkelte barn (gode strategier for tilvenning, forutsigbar dagsrytme og gode rutiner for overganger mellom aktiviteter)
- Bruk av modellene: «Æ e mæ» og «Snakke med barn». Modeller til bruk i forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn.
- voksne som systematisk observerer enkeltbarn og barnegrupper, og tilrettelegger for etablering av gode relasjoner og vennskap
- kompetente voksne som jobber systematisk med å styrke barnas sosiale kompetanse og skaper et inkluderende og vennlig barnehagemiljø
- voksne som kjenner alle barna godt og tilrettelegger aktiviteter slik at alle opplever mestring på sitt nivå
- tilstedeværende og varme voksne som viser alle barna tillit og formidler forventninger til dem på en tydelig måte, slik at barna lett kan forstå hva som er akseptabelt og hva som ikke er lov
- voksne som kan være barnas veileder i utfordrende relasjoner og situasjoner – noen ganger gå foran som et godt eksempel, andre ganger korrigere, vise, lede og veilede
- voksne som legger det fysiske miljøet til rette slik at det stimulerer til god lek
- engasjerte voksne som fokuserer på leken som en viktig arena for utvikling av sosiale ferdigheter
- voksne som har kompetanse og håndterer uønsket atferd og fremmer en positiv væremåte
- voksne som vektlegger et godt samarbeid med foreldre

Samarbeid mellom barnehage og hjem

Foreldre må involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og relasjoner og snakke om tema mobbing, krenkende atferd og forebygging av dette i foreldresamtaler og foreldremøter.

Det forventes at foreldre vil samarbeide med barnehagen om forebygging av mobbing og krenkende atferd. Alle barn og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet. Hvis de kommer med en bekymring om at et barn blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal de bli tatt på alvor. Foreldre er barnas viktigste rollemodeller og må være gjennomtenkte med hva de sier og uttrykker, når barn er til stede.

Barnehagen bidrar til forebyggende arbeid ved å invitere foreldrene til:

- å snakke positivt om andre barn, foreldre, personalet og barnehagen
- melde fra til barnehagen, dersom det oppdages erting/krenkelser/mobbing blant barna
- gi tilbakemeldinger på barnets trivsel og opplevelser
- følge opp informasjon og ha et tett samarbeid med barnehagen
- Foreldresamarbeidet må være preget av positivitet og være løsningsorientert.
- Forebyggende tiltak drøftes med foreldrene.

Avdekking

Krenkelser, Mobbing og begynnende mobbeatferd kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha felles forståelse for hva mobbing og krenkende atferd innebærer. Det er viktig å være observant på endringer av barns atferd. Det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barns atferd.

Aktivitetsplikt

Barnehageloven § 42 gir Alle ansatte i barnehagen plikt til å følge med på hvordan barn i barnehage har det og plikt til å melde fra til barnehagestyrer ved mistanke, eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen har en plikt som består av:

- undersøkelser snarest
- finne egnede tiltak som er vurdert ut fra en konkret og faglig vurdering
- Lage skriftlig plan, når det settes inn tiltak. Planen skal inneholde:
  - Hvilke problemer tiltakene skal løse
  - Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
  - Når tiltakene skal gjennomføres
  - Hvem som skal gjennomføre tiltakene
  - Når tiltakene skal evalueres.

Barnehageloven § 43 setter bestemmelser for skjerpet aktivitetsplikt dersom en arbeider i barnehagen, krenker barn:

- Hvis en ansatt krenker et barn med f.eks. utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende strak melde fra til barnehagestyrer, som melder fra til barnehageeier
- Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing,

vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeier direkte.

- Undersøkelser og tiltak § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Følgende punkt er viktig for å avdekke krenkelser og/eller mobbing:

- Personalet skal i det daglige, som en del av alt annet arbeid/væremåte, observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.
- Personalet skal være er til stede fysisk og psykisk i barnehagehverdagen, være «tett på» i i lek, aktiviteter og samtale med barna om hvordan de har det, samt være ekstra oppmerksomme på endringer i barns atferd.
- Personalet skal årlig gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel – samtalen kan gjennomføres en til en eller i gruppe.
- Pedagogisk leder gjennomføre minimum to ganger i året, foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp.

Våre rutiner for forebygging av mobbing og krenkende atferd

	Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
1	Barnehagen gjennomgår handlingsplan og drøfter og dokumenterer barnehagepersonalets felles forståelse av: <ul style="list-style-type: none"> • Barnehagelovens kapittel VIII • Hva er et godt psykososialt miljø? • Hva er krenkende atferd • Hva er terskelen for å gripe inn og hva det innebærer? 	Ved barnehage start i august	Styrer
2	Opplæring og informasjon til nyansatte	Ved ansettelse	Styrer
3	Foreldre informeres om planen når barnet starter i barnehagen	Ved oppstart	Ped.leder
4	Personalet drøfter voksen relasjon til barn fortløpende. f.eks. ved bruk av Kari Pape	Fortløpende	Ped.leder
5	Barnehagen vurderer det psykososiale miljøet fortløpende.	Fortløpende	Styrer
6	Barnehagen evaluerer sitt forebyggende og holdningsskapende arbeid hvert år.	Hvert år	Styrer

Tiltak ved krenkende adferd

Handling i barnehagen	Ansvar
<ul style="list-style-type: none"> • Bruke DUÅ-prinsippene som blant annet: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Bruke enkle og presise ord: «Stopp, dette får du ikke lov til» ol ◦ Fange opp barnet som blir krenket, eventuelt spørre om hjelp fra andre voksne ◦ Følge opp situasjonen å gi barnet/barna alternativer til andre ting de kan si/gjøre ◦ Ta barnet ut av situasjonen, forklar hvorfor de har blitt tatt ut, viktig at dette gjøres på en rolig måte og at man ikke blir sint. ◦ Trusler skal ikke forekomme. ◦ Snakk rolig med barnet ◦ Gi realistiske konsekvenser • Informer de foresatte til de involverte • Tett observasjon av den som er krenket, og den/de som krenker. • Avslutt saken eller overføre som mobbesak 	<p>Den som oppdager krenkende adferd</p> <p>Ped leder</p>
Hvordan samarbeide med foreldre:	
<ul style="list-style-type: none"> • Foreldrene skal ha informasjon om episoder som vi mener er uakseptable. Avklar hvem som gir informasjon, når og hvor. • Obs: Ved hyppige episoder er det ped.leder som avgjør hvor ofte og hvordan dette gjøres. • Innkall foreldrene til møte, ikke snakk over hodet på ungene i garderoben. Ikke be barnet selv fortelle om negative episoder i barnehagen til foreldrene. Ønsker vi å gi informasjon raskt til foreldrene, kan vi be dem ringe oss når det passer, «små gryter har store ører» • Målet med samtalen: Drøfte en felles strategi i tiden fremover til beste for barnet. Husk at alle barn i perioder har områder de kan bli bedre på og derfor viktig at vi ikke overdramatiserer. • Uakseptabel atferd må reageres på, men vår rolle er å bidra til på sikt at barn lærer å omgås andre mennesker på en positiv måte. Det vil derfor ikke bli alvorlige konsekvenser som vil forfølge barnet. Viktig å trygge foreldrene på dette. • Kartlegge gjentatte episoder og se om det er et mønster. Hva kan ligge bak? Vi MÅ anstrenge oss for å forstå barnet. Hva er det barnet prøver å fortelle oss? • Hyppige foreldresamtaler hvor en evaluerer tiltak både hjemme og i barnehagen. • Gi beskjed til foreldrene at vi er ferdig med hendelsen slik at det ikke forfølger barnet hele dagen. • Vi har et veiledningsansvar ovenfor foreldre som ønsker det. • Ligger utfordringen kun i barnehagen er det vårt ansvar å sette i gang tiltak her. 	
Informasjon personalet imellom når det oppstår krenkende adferd/ mobbing	
<ul style="list-style-type: none"> • God informasjonsflyt på avdelingen 	

<ul style="list-style-type: none"> • Ha samme regler og konsekvenser • Ta det jevnlig opp på avdelingsmøter, unngå å snakke om det i hverdagen da det fort blir mer negativt fokus enn nødvendig. Husk at det du gir mest oppmerksomhet får du mest av. • Ha et positivt syn på barnet som krenker/mobber • Viktig at beskjeder/informasjon går fra tidligvakt til seinvakt. • Beskjed videre til den avdeling barnet går på, så dette kan følges opp. • Drøfte og tenke høyt sammen i forhold til tiltak. Det er ikke alltid fasitsvar. 	
--	--

Tiltak ved mobbing/hypping krenkende atferd

Oppgave	Ansvar	Dokumentasjon
Mobbing eller krenkende atferd er observert eller informert om av barn, ansatte eller foreldre	Den som har mottatt informasjon om eller observert handlingen	Notat vedr. krenkende atferd/mobbing i barnehagen
Undersøkelse og observasjon settes i gang umiddelbart dersom det kommer fram at et barn ikke har det bra	Styrer/pedagogisk ledere	Observasjons- logg
Samtaler med barnet som opplever seg mobbet/krenket, for å skaffe informasjon og gi støtte. Barnehagen skal sikre at barnets egen subjektive opplevelse kommer fram	Styrer/pedagogisk ledere	Referat
Samtaler med foreldrene til barnet som opplever seg krenket/mobbet. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres.	Styrer/pedagogisk ledere	Referat
Samtale med barnet/barna som krenker/mobber. Er det flere som krenker, snakkes det med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Gjøre avtaler om oppfølging.	Styrer/pedagogisk ledere	Referat
Samtale med foreldrene til barnet som krenker/mobber. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres	Styrer/pedagogisk ledere	Referat
Tiltaksplan utarbeides På bakgrunn av undersøkelsene og observasjonene lages det en tiltaksplan som presenteres for foreldre. Planen utføres av samtlige ansatte som er involvert i barnas barnehagehverdag.	Styrer/pedagogisk ledere	Tiltaksplan
Oppfølging Den krenkende atferden/mobbingen følges inntil den opphører helt. Alle involverte barn skal følges opp.	Styrer/pedagogisk ledere	Observasjons- logg/referat

Vurderingsmøte for personalet etter 1-2 uker. Fungerer iverksatte tiltak? Eventuelt videreføring/justering av tiltak.	Styrer/pedagogisk ledere	Referat
Ny informasjon/samtale med foreldrene om dagens ståsted i saken Nær dialog med foreldrene.	Styrer	Referat

Lovverk og sentrale føringer

FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (Barnekonvensjonen)

- Lov om barnehager § 1 og § 3
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver Kunnskapsdepartementet (2017)
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 5, krav til dokumentasjon
- Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager - Miljø og helse i barnehagen
- Barns trivsel – voksens ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen- Utdanningsdirektoratet.
- Språk i barnehagen. Mye mer en prat - Utdanningsdirektoratet. 10
- Foreldreutvalget for barnehager(fub) Mobbing i barnehagen
- DUÅ

Denne handlingsplanen er et viktig dokument i arbeidet for å forebygge mobbing i barnehagen. Den skal gi en oversikt over hva som forventes av den enkelte ansatte samt foreldre både med hensyn til forebygging og tiltak. Planen er et levende dokument som revideres fortløpende og evalueres i juni 2020.

Vedlegg

- Notat vedrørende krenkende atferd/mobbing i barnehagen
- Observasjonslogg
- Tiltaksplan når mobbing eller krenkende atferd skjer
- Referat fra møte vedrørende mobbing/krenkende atferd
- Bekreftelse på at foreldre har lest handlingsplanen mot mobbing
- Utviklingsplan for enkeltbarn

NOTAT VEDRØRENDE KRENKENDE ATFERD/MOBBING I BARNEHAGEN

Barnehagens navn

Barnets navn

Fødselsdato:

Avdeling:

Bekymring meldes til:

Bekymring meldes av:

Dato for melding:

Hva dreier bekymringen seg om?

(stengt ute av leken, blir ikke akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykket, truet, slått, dyttet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort, manipulert eller annet)

Hvordan ble bekymringen oppdaget?

Annen faktainformasjon:

OBSERVASJONSLOGG

Hva har jeg hørt/sett	Hvem gjelder det	Når	Signatur

AKTIVITETSPLAN

Født	Navn	Aktivitetsplan oppstart og varighet	Aktivitetsplan oppdatert
------	------	-------------------------------------	--------------------------

Problembeskrivelse (Varsel fra den som kontakter barnehagen)					
Barnets/foresattes egen opplevelse av situasjonen (Barnekonvensjonen artikkel 12: Barnets rett til å bli hørt)					
Barnehagens vurdering av meldingen					
HOVEDMÅL					
Hovedmålet skal beskrive den ønskede situasjonen.					
DELMÅL					
Liste over alle delmålene på individnivå. Kopier hele delmålslinjen og lim inn flere delmål ved behov.					
Delmål på individnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering (hvem, når, hvordan)
Delmål på gruppenivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering (hvem, når, hvordan)
Delmål på Systemnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering (hvem, når, hvordan)
Delmål for helse om ønskelig	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering (hvem, når, hvordan)
Barnekonvensjonen artikkel 12: Barnets rett til å bli hørt Her beskrives hvordan eleven har blitt hørt i den aktuelle saken					
Barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste Her beskrives hvordan skolen har vurdert barnets beste i den aktuelle saken.					
Underskrifter					
Sted og dato			Underskrift foresatt		
Underskrift foresatt			Underskrift styrer		

Hvis du ikke er fornøyd med hva barnehagen gjør for at du/barnet ditt skal få det trygt og godt, kan saken meldes til fylkesmannen.

REFERAT FRA MØTE VEDRØRENDE MOBBING/KRENKENDE ATFERD

Skjemaet oppbevares i barnets mappe og foreldrene får kopi.

Møtedato:

Til stede på møtet:

Hva saken gjelder	Tiltak	Ansvar

Dato for oppfølgingsmøte:

Underskrift ansatt

Underskrift foreldre

BEKREFTELSE PÅ AT FORELDRE HAR LEST HANDLINGSPLANEN MOT MOBBING

PLANEN FOR Å SIKRE UNGENE ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ

Vi ber om at svarslippen returneres til barnehagen og legges i barnets mappe.

Barnets navn/ avdeling: _____

Jeg/vi bekrefter å ha lest Handlingsplan mot mobbing

Sted/ Dato: _____

Underskrift foreldre/foresatte

UTVIKLINGSPLAN FOR ENKELTBARN

Barnets navn:

Barnets sterke sider	Utfordrende atferd i gruppa (sted, situasjon)	Ønsket atferd	Relasjons bygging	Proaktive strategier	Forsterkere (Ros, coaching, oppmuntring, belønning)	Reguleringsstøtte omdirigering overse

